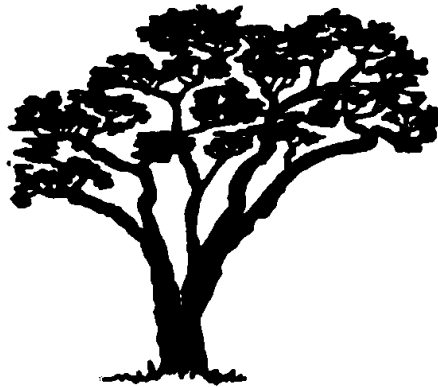

**Sheria Ndogo za Kijiji cha
Kaparamsenga**

**Usimamizi Shirikishi wa Msitu wa
Hifadhi ya Kijiji 2012**

**SHERIA ZA SERIKALI ZA MITAA
(MAMLAKA ZA WILAYA)**

NA. 7 YA 1982

SHERIA NDOGO

Zimundwa chini ya Kifungu cha 167

Yaliyomo

1. Jina	1
2. Marekebicho ya Sheria.....	1
3. Tafsiri	2
4. Madhumuni	5
5. Umilikaji.....	5
6. Meneja Mteule	5
7. Kamati ya Mazingira	6
8. Majukumu ya Kamati ya Mazingira	7
9. Ulinzi na Ukaguzi wa Msitu wa Hifadhi ya kijiji	9
10. Walinzi wa Msitu wa hifadhi ya kijiji.....	9
11. Sifa za walinzi/ Wanadoria wa Msitu	10
12. Masharti ya Kuingia msitu wa Hifadhi ya Kijiji cha Kaparamsenga	11
13. Masharti ya Matumizi ya Msitu wa Hifadhi wa Kijiji Kaparamsenga	12
14. Vitendo Vilivyopigwa Marufuku	12
15. Vitendo Vinavyoruhusiwa Kwa Vibali Na Malipo	13
16. Kiasi cha malipo.....	13
17. Vitendo Vinavyoruhusiwa bila Kibali / malipo.	14
18. Viwango vya Faini	15
19. Gharama na Fidia.....	16
20. Faini ya wenye Dhamana/ Madaraka	16
21. Taratibu za Kushughulikia Wahalifu wa Msitu wa Hifadhi ya kijiji cha Kaparamsenga.	17
22. Namna ya Kushughulikia Mazao ya Msitu	19
23. Kuwasilisha Mashauri Mahakamani.....	20
24. Hatua za Mahakamani.....	21
25. Mapato na Matumizi ya Fedha za Hifadhi ya Msitu wa kijiji cha Kaparamsenga.	21
26. Matumizi ya Fedha za Kamati ya Mazingira	22

SHERIA NDOGO

Zimeundwa chini ya Kifungu cha **167**

1. Jina

- 1.1. Sheria ndogo hizi ziiitwe “**Sheria ndogo za Kijiji cha Kaparamsenga (Usimamizi wa Msitu wa Hifadhi ya Kijiji cha Kaparamsenga), Mwaka 2012**”
- 1.2. **Tarehe ya Kuanza na Eneo la Kutumika kwa Sheria hii.**
- 1.3. Sheria hii ndogo ya kijiji itaanza kutumika baada ya kupitishwa na Halmashauri ya Wilaya ya Kigoma kwa kutiwa sahihi na Mwenyekiti na Mkurugenzi Mtendaji wa Halmashauri ya Wilaya ya Kigoma.
- 1.4. Sheria hii itatumika ndani ya mipaka ya eneo la Kijiji cha Kaparamsenga.

2. Marekebisho ya Sheria

- 2.1. Halmashauri ya Kijiji cha Kaparamsenga kwa idhini ya Mkutano Mkuu wa kijiji inaweza kufanya marekebisho ya Sheria hii bila kuharibu au kukiuka madhumuni ya msingi yaliyopelekea kuwepo kwa Sheria hii. Sheria hii itafanyiwa marekebisho na kupitishwa na Mkutano Mkuu wa kijiji na Kamati ya Maendeleo ya Kata ya Sigunga.
- 2.2. Mapendekezo ya mabadiliko yanayokusudiwa kufanywa ni lazima yapelekwe kwa Afisa Misitu Wilaya kwa ushauri zaidi.
- 2.3. Taarifa za mabadiliko haya ni lazima zitumwe kwa Mkurugenzi Mtendaji wa Halmashauri ya Wilaya ya Kigoma.

3. Tafsiri

3.1. Tafsiri zilizokusudiwa Katika Sheria:

3.1.1. **“Msitu wa Hifadhi ya kijiji”** maana yake ni sehemu ya ardhi ya kijiji yenye msitu iliyotengwa na kuhifadhiwa, ambayo kwa mujibu wa Sheria hii utakuwa Msitu wa Hifadhi ya kijiji cha Kaparamsenga.

3.1.2. **“Mpango wa Usimamizi wa Msitu wa hifadhi wa kijiji”** maana yake ni mpango au utaratibu wa utekelezaji uliotayarishwa na Kamati ya Mazingira ya kijiji kwa ushauri wa wataalam wa misitu kwa lengo la kuelekeza namna ya utumiaji, ulinzi, na uendelezaji wa msitu wa hifadhi ya kijiji cha Kaparamsenga.

3.1.3. **“Kamati ya Mazingira”** maana yake ni Kamati ya Mazingira ya kijiji cha Kaparamsenga ambayo imepewa jukumu la kusimamia utumiaji, ulinzi na uendelezaji wa msitu wa hifadhi wa kijiji cha Kaparamsenga.

3.1.4. **“Maeneo yaliyohifadhiwa”** maana yake ni maeneo yoyote katika msitu wa hifadhi wa kijiji ambayo kutokana na umuhimu/ hali yake kwa sasa imeamuliwa na Halmashauri ya kijiji na Kamati ya Mazingira yahifadhiwe kwa matumizi fulani kwa wakati husika.

3.1.5. **“Maeneo ya matumizi”** maana yake ni yale maeneo ndani ya msitu wa hifadhi ya kijiji cha Kaparamsenga ambayo Kamati ya Mazingira na Halmashauri ya kijiji imeamua yaruhusiwe kwa

matumizi endelevu kwa faida ya vizazi vya sasa na vijavyo.

- 3.1.6. **“Walinzi wa msitu”** maana yake ni mtu au watu waliochaguliwa na Mkutano Mkuu wa kijiji/Halmashauri ya kijiji kwa ajili ya kufanya doria za ukaguzi ndani ya eneo la msitu wa hifadhi ya kijiji cha Kaparamsenga.
- 3.1.7. **“Halmashauri ya kijiji”** maana yake ni Halmashauri ya kijiji cha Kaparamsenga.
- 3.1.8. **“Mkutano Mkuu wa kijiji”** maana yake ni mkutano wenye mamlaka ya kufanya uamuzi wa masuala yote kijijini na unajumuisha wanakijiji wote wa kijiji cha Kaparamsenga wenye umri wa kuanzia miaka 18.
- 3.1.9. **“Mahakama”** maana yake ni Mahakama ya Mwanzo au ya Wilaya.
- 3.1.10. **“Mwenyekiti wa kijiji”** maana yake ni Mwenyekiti wa Halmashauri ya Kijiji cha Kaparamsenga.
- 3.1.11. **“Afisa Mtendaji wa kijiji”** maana yake ni Afisa Mtendaji wa kijiji cha Kaparamsenga.
- 3.1.12. **“Afisa Mtendaji wa Kata”** maana yake ni Afisa Mtendaji wa Kata ya Sigunga.
- 3.1.13. **“Mwenyekiti wa kitongoji”** maana yake ni kiongozi aliyechaguliwa kuongoza kitongoji chochote katika kijiji cha Kaparamsenga.
- 3.1.14. **“Afisa Misitu Wilaya”** maana yake ni Afisa Misitu wa Serikali anayesimamia na kuongoza matumizi ya rasilimali ya misitu katika Wilaya ya Kigoma.

- 3.1.15. “**Kitongoji**” maana yake ni kitongoji chochote cha kijiji cha Kaparamsega kinachotambuliwa na Halmashauri ya Wilaya ya Kigoma.
- 3.1.16. “**Vyanzo vya maji**” maana yake ni chemchem, mito, makorongo, ardhi oevu katika eneo la msitu wa hifadhi ya kijiji.
- 3.1.17. “**Miteremko mikali**” maana yake ni ardhi yeyote ndani ya msitu wa hifadhi ya kijiji yenye mwinuko wa zaidi ya asilimia 30 (30%).
- 3.1.18. “**Mazao ya misitu**” maana yake ni rasilimali yoyote inayopatikana kutoka msituni kama vile: miti, mbao, kuni, mkaa, fito, nguzo, magome, kamba, unga wa mbao, mizizi, gundi, mbegu, majani, matunda, mbochi, udongo, asali, na nta.
- 3.1.19. “**Zana**” maana yake ni vifaa vinavyotumika kihalali au isivyohalali kukatia miti na ni pamoja na misumeno, shoka, panga, mundu, kisu, jembe au kifaa kingine chochote kinachoweza kukata mazao ya misitu.
- 3.1.20. “**Mhalifu**” maana yake ni mtu yeyote atakayekiuka/kuvunja Sheria hizi ndogo, SheriaKuu ya Misitu No.14, 2002 na Sheria zinazosimamia rasilimali msitu wa hifadhi wa kijiji.
- 3.1.21. “**Wanyamapori**” maana yake ni jamii ya wanyama wote wanaopatikana na kuishi kwenye maeneo yao ya asili ndani ya misitu na mapori yanazozunguka msitu wa hifadhi ya kijiji cha Kaparamsenga. Baadhi ya wanyama hao ni fisi, chui, simba, nyati, Swala, Nyani, Sokwe, tembo, n.k.

4. Madhumuni

- 4.1. Sheria hizi ndogo zimeundwa na Halmashauri ya kijiji na kupitishwa na Mkutano Mkuu wa kijiji kwa lengo la kutumia, kulinda na kuendeleza eneo la msitu wa hifadhi ya kijiji kwa kuzingatia taratibu zilizoainishwa katika Mpango wa Usimamizi wa Msitu wa Hifadhi ya Kijiji.
- 4.2. Sheria hizi ndogo zinatoa madaraka kamili kwa Kamati ya Mazingira kwa niaba ya Halmashauri ya kijiji kusimamia matumizi, ulinzi na uendelezaji wa msitu wa hifadhi ya kijiji na itawajibika katika udhhibiti wa matumizi ya eneo la msitu na kuwashughulikia watu wanaokiuka Sheria hizi.

5. Umilikaji

- 5.1. Eneo la Msitu wa Hifadhi ya kijiji cha Kaparamsenga linabakia kuwa sehemu kamili ya ardhi ya Halmashauri ya kijiji cha Kaparamsenga, hivyo Halmashauri ya kijiji cha Kaparamsenga itakuwa msimamizi kuhakikisha kuwa Msitu wa hifadhi wa kijiji cha Kaparamsenga unatumika kwa matumizi endelevu.

6. Meneja Mteule

- 6.1. Mkurugenzi wa Misitu na Nyuki Tanzania ameiteua Halmashauri ya kijiji cha Kaparamsenga kuwa Meneja Mteule wa msitu wa hifadhi ya kijiji cha Kaparamsenga.
- 6.2. Halmashauri ya kijiji cha Kaparamsengakwa mujibu wa taratibu za utendaji imeteua Kamati ya Mazingira ya kijiji kutekeleza jukumu la usimamizi wa msitu wa hifadhi ya kijiji kwa niaba yake.

7. Kamati ya Mazingira

- 7.1. Kamati ya Mazingira iliyopendekezwa na serikali ya kijiji na kuidhinishwa na Mkutano Mkuu wa kijiji itakuwa na wajibu wa kutekeleza jukumu la usimamizi wa msitu wa hifadhi ya kijiji chini ya serikali ya kijiji.
- 7.2. Kamati ya Mazingira itachagua viongozi wake kutoka miongoni mwa wajumbewake. Nafasi za uongozi katika Kamati ya Mazingira ni Mwenyekiti, Katibu na Mweka Hazina. Kila mjumbe wa Kamati ya Mazingira anaweza kupewa jukumu maalumu kama watakavyoona inafaa.
- 7.3. Mabadiliko katika uongozi wa Kamati ya Mazingira yanaweza kufanyika wakati wowote ilimradi uongozi mpya unachaguliwa kwa wingi wa kura za wajumbe wa kamati ya Mazingira. Ni lazima Serikali ya Kijiji ijulishwe kuhusu azma ya kufanya mabadiliko hayo.
- 7.4. Katika hali ya kawaida, Kamati ya Mazingira itakutana mara moja kila mwezi. Inapo bidi, vikao vya dharura vinaweza kufanyika wakati wowote. Vikao vya Kamati ya Mazingira vitakuwa halali kufanyika iwapo mahudhurio ya wajumbe wa Kamati ya Mazingira itakuwa zaidi ya nusu ya idadi ya wajumbe. Katibu wa Kamati ya Mazingira ataandika mihtasari ya vikao yenye nakala kwa Afisa Mtendaji wa Kijiji.
- 7.5. Kamati ya Mazingira itaandika taarifa yake ya utekelezaji mara moja kwa mwezi kwa Afisa Mtendaji wa Kijiji ambaye atawajibika kutoa taarifa hizo kwenye vikao vya Halmashauri ya kijiji kila mwezi na Mkutano Mkuu wa kijiji mara nne kwa mwaka (mara moja kila baada ya miezi mitatu) yenye nakala kwa Afisa Misitu (W).

7.6. Iwapo kutakuwa na malalamiko yoyote kuhusu Kamati ya Mazingira ni lazima Mwenyekiti au Afisa Mtendaji wa Kijiji achunguze malalamiko hayo kwa kushirikisha wajumbe wa Halmashauri ya kijiji na kuchukua hatua zinazostahili kurekebisha dosari zinazolalamikiwa iwapo zitathibitika.

8. Majukumu ya Kamati ya Mazingira

8.1. Kamati ya Mazingira itakuwa na majukumu yafuatayo:-

8.1.1. Kuhakikisha kuwa mipaka yote ya msitu wa hifadhi ya kijiji inaeleweka kwa wanakijiji wote wa Kaparamsenga.

8.1.2. Kusimamia utekelezaji wa mipango yote inayohusu utumiaji, ulinzi na uendelezaji wa msituwa hifadhi wa kijiji.

8.1.3. Kwa kushirikiana na Halmashauri ya kijiji na wanakijiji wengine kutambua na kutenga msitu katika kanda / maeneo mbalimbali (matumizi /uhifadhi) kulingana na hali halisi ya msitu.

8.1.4. Kutunza kumbukumbu zote zinazohusu shughuli za utumiaji, ulinzi, na uendelezaji wa msitu wa hifadhi ya kijiji. Kumbukumbu hizo ni:

8.1.4.1. Mihutasari ya mikutano

8.1.4.2. Doria

8.1.4.3. Uhalifu na faini

8.1.4.4. Vibali vilivyotolewa

8.1.4.5. Mapato na matumizi ya fedha zitokanazo na hifadhi ya msitu

- 8.1.4.6. Shughuli zote za uhifadhi mazingira ndani ya maeneo ya kijiji, pia Uoteshaji na upandaji miti.
- 8.1.5. Kuhakikisha kuwa walinzi wa msitu wanatekeleza kazi yao kikamilifu na kuchukua hatua zinazopasa kuondoa dosari zinazojitokeza katika kazi ya ulinzi.
- 8.1.6. Kufanya ukaguzi wa msitu wa hifadhi wa kijiji angalau mara moja kwa mwezi.
- 8.1.7. Kuhakikisha matumizi endelevu ya msitu yanazingatiwa kulingana na kanuni za matumizi zilizowekwa na kukubaliwa.
- 8.1.8. Kuwashughulikia wahalifu wa msitu kwa mujibu wa kanuni za adhabu zilizowekwa na kukubalika kwa ushirikiano na Halmashauri ya kijiji.
- 8.1.9. Kwa ushirikiano na Halmashauri ya kijiji, kuwahamasisha wanakijiji kushiriki katika suala zima la uhifadhi wa msitu na mazingira ya kijiji kwa ujumla.
- 8.1.10. Kutumia na kutunza vitabu vya stakabadhi vilivyoidhinishwa na Halmashauri ya Wilaya ya Kigoma.
- 8.1.11. Kufungua Akaunti ya Kamati ya Mazingira ya kijiji Benki kwa ajili ya kuweka fedha za mapato ya msitu (ushuru na faini).
- 8.1.12. Kuhakikisha kuwa fedha za Akaunti ya Kamati ya Mazingira zinatumiwa kama zilivyokusudiwa na kuidhinishwa na Halmashauri ya kijiji cha Kaparamsenga.

8.1.13. Kuweka utaratibu wa utoaji wa vibali ili kuhakikisha kuwa vibali vinavyotolewa ni vile vilivyoko katika mamlaka ya Kamati ya Mazingira na kwamba utoaji wa vibali unakwenda sambamba na mahitaji yaliyopo na sio vinginevyo.

9. Ulinzi na Ukaguzi wa Msitu wa Hifadhi ya kijiji

9.1. Kila mwanakijiji wa Kaparamsenga ana jukumu la kulinda na kutunza hifadhi ya msitu wa kijiji. Hili jukumu litafanyika kwa kutekeleza yafuatayo:

9.2. Kutoa taarifa za uhalifu.

9.3. Kuzuia moto usitokee na kuzima unapotokea.

9.4. Kushiriki katika shughuli za uoteshaji miche ya miti na upandaji wa miti.

9.5. Wakazi wa kijiji ambao wanapakana na msitu wa hifadhi ya kijiji wana wajibu wa kuhakikisha kuwa eneo hilo haliingiliwi na waharibifu.

9.6. Ni wajibu wa wakazi wote wa kijiji cha Kaparamsenga kushirikiana katika ulinzi wa msitu wa hifadhi ya kijiji cha Kaparamsenga.

10. Walinzi wa Msitu wa hifadhi ya kijiji

10.1. Doria za ukaguzi katika msitu wa hifadhi ya kijiji cha Kaparamsenga zitafanywa na walinzi/wanadoria.

10.2. Walinzi wa msitu watachaguliwa na Halmashauri ya kijiji na kuthibitishwa na Mkutano Mkuu wa kijiji kutoka katika vitongoji vyote vya kijiji na idadi yao haitakuwa pungufu ya wajumbe kumi (10) kwa uwakilishi wa vitongoji.

11. Sifa za walinzi/ Wanadoria wa Msitu

- 11.1. Walinzi wa msitu watakaochaguliwa wanatakiwa kuwa na tabia zifuatazo:
 - 11.1.1. Awe raia wa Tanzania na mkazi wa kijiji cha Kaparamsenga.
 - 11.1.2. Awe na umri wa miaka kumi na nane (18) na kuendelea
 - 11.1.3. Awe na tabia na mwenendo mzuri.
 - 11.1.4. Wenye kujituma na mwaminifu.
 - 11.1.5. Mkakamavu na mwenye afya nzuri.
 - 11.1.6. Asiwe mlevi.
- 11.2. Walinzi watachagua kiongozi wao (Kamanda) kutoka miongoni mwao ambaye atawajibika kupanga utaratibu wa doria kwa kushirikiana na wanadoria wengine na kutoa taarifa kwa Kamati ya Mazingira.
- 11.3. Walinzi wa msitu wa hifadhi wa kijiji cha Kaparamsenga hawatalipwa mishahara lakini watapata motisha kama itakavyoamuliwa na serikali ya kijiji. Aidha walinzi husika wanaweza kupewa 30% ya faini anayotozwa mhalifu. Vile vile walinzi wa msitu wa hifadhi ya kijiji wanaweza kusamehewa kazi nyingine za maendeleo kijijini.
- 11.4. Mwenyekiti wa vi/kitongoji kinachopakana na msitu wa hifadhi ya kijiji cha Kaparamsenga anao wajibu wa kuhakikisha kuwa ulinzi wa msitu wa hifadhi ya kijiji unafanyika ipasavyo kwa kushirikiana na walinzi na wanakitongoji wake.
- 11.5. Afisa Mtendaji wa Kata anao wajibu wa kutoa msukumo katika ulinzi wa msitu wa hifadhi wa kijiji katika Kata yake.

11.6. Afisa Misitu/Nyuki/Wanyamapori (W) anao wajibu wa kukagua maeneo ya msitu wa hifadhi wa kijiji cha Kaparamsenga wakati wowote na kusaidia kazi ya ulinzi pale inapohitajika kufanya hivyo.

12. Masharti ya Kuingia msitu wa Hifadhi ya Kijiji cha Kaparamsenga

12.1. Mkazi yeyote wa kijiji cha Kaparamsenga, Afisa Misitu/wanyamapori au mtu yeyote aliyeruhusiwa wanaweza kuingia msitu wa hifadhi ya kijiji cha Kaparamsenga.

12.2. Afisa Misitu/Nyuki/Wanyamapori yeyote wa Idara ya Misitu na Nyuki, Wanyamapori wakati wowote anaweza kuingia ndani ya msitu wa hifadhi ya kijiji cha Kaparamsenga aidha akiwa peke yake au kwa kushirikiana na Kamati ya Mazingira ya kijiji kwa lengo la kufanya ukaguzi na kutoa ushauri kwa Kamati ya Mazingira.

12.3. Sio ruksa kwa mtu yeyote kuingia msitu wa hifadhi ya kijiji cha Kaparamsenga bila kibali kutoka kwa Kamati ya Mazingira isipokuwa walinzi wa msitu, Kamati ya Mazingira, Halmashauri ya kijiji na Afisa Misitu/wanyamapori wanaweza kufanya hivyo bila kibali.

12.4. Wageni wote wenye vibali toka Wizarani, Wilayani au wafadhili ni sharti wapite kijijini na kuonyesha vibali vyao kwa Kamati ya Mazingira ya kijiji kabla ya kuanza kufanya kazi yoyote ndani ya msitu wa hifadhi wa kijiji cha Kaparamsenga.

13. Masharti ya Matumizi ya Msitu wa Hifadhi wa Kijiji Kaparamsenga

13.1. Mahitaji yote yanayohusu ukataji miti aina fulani kwa ajili ya mbao, nguzo na miamba ya nyumba ndani ya msitu wa hifadhi ya kijiji cha Kaparamsenga yanaruhusiwa kwa kibali kitakachotolewa na Kamati ya Mazingira ya kijiji katika ukanda wa Lusambo. Mbao zitagongwa alama (nyundo) itakayotolewa na Halmashauri ya Wilaya ya **Kigoma** kama ilivyoainishwa katika Mpango wa Usimamizi Shirikishi wa Msitu wa Hifadhi ya kijiji.

14. Vitendo Vilivyopigwa Marufuku

14.1. Vitendo vifuatavyo vimepigwa marufuku kufanyika katika msitu wa hifadhi ya kijiji cha kaparamsenga;

14.2. Kuchoma/ kuanzisha moto msituni.

14.3. Kuchungia mifugo (ng'ombe, mbuzi, kondoo, n.k.) msituni.

14.4. Kukata miti au uoto wa asili kwenye vyanzo vya maji, miteremko mikali na makorongo.

14.5. Kurina asali kwa kukata miti yenye pango ambayo kuna nyuki

14.6. Kuingilia eneo la msitu kwa kilimo na makazi.

14.7. Kutengeneza/kuchoma mkaa msituni.

14.8. Kukata/kutoa au kukoboa magome ya miti mibichi kwa ajili ya kuni, kwa matumizi ya biashara au ya nyumbani.

14.9. Kuwinda wanyamapori katika msitu wa hifadhi ya kijiji kwa kutumia bunduki, mshale, mbwa na mitego.

15. Vitendo Vinavyoruhusiwa Kwa Vibali Na Malipo

- 15.1. Vitendo vifuatavyo vinaweza kufanyika kwenye msitu wa hifadhi ya kijiji cha Kaparamsenga kwa kibali na malipo:
- 15.2. Kupasua mbao aina husika ya miti katika maeneo yaliyo ainishwa kwa ajili ya upasuaji mbao.
- 15.3. Kukata miti ya ujenzi – nguzo na miamba ya miti iliyoruhusiwa kutumika kwa ajili hiyo.
- 15.4. Wageni kutembelea msitu wa hifadhi wa kijiji cha Kaparamsenga kwa dhumuni la utalii, Ziara za mafunzo na watafiti.
- 15.5. Uwekezaji wa aina yoyote ile ndani ya msitu wa hifadhi ya kijiji cha Kaparamsenga kwa makubaliano na Serikali ya kijiji.
- 15.6. Kibali cha kuruhusu vitendo vilivyotajwa kitatolewa baada ya maombi ya mhusika kupokelewa na kujadiliwa na Kamati ya Mazingira ya kijiji na kuridhika. Kibali kitaonyesha kiasi cha mazao, malipo yaliyofanyika na tarehe ya mwisho kibali kutumika.

16. Kiasi cha malipo

- 16.1. Kiasi cha malipo kitakuwa kama ilivyoelezwa hapa chini;
- 16.2. Kupasua mbao aina husika ya miti, kila ubao utalipiwa shilingi 2000 (elfu mbili).
- 16.3. Kukata miti ya ujenzi, nguzo na miamba ya miti kila mmoja utalipiwa shilingi 500 (Mia tano).
- 16.4. Wageni kutembelea msitu wa hifadhi wa kijiji cha Kaparamsenga kwa dhumuni la utalii, Ziara za mafunzo na watafiti.

- 16.5. **Watalii wa Tanzania** watalipia shilingi 10,000 (elfu kumi) kwa siku kwa kikundi, wageni (toka nchi za nje) watalipia shilingi 20,000 (elfu ishirini) kwa siku kwa kikundi.
- 16.6. **Ziara za mafunzo, wa Tanzania** watalipia shilingi 10,000 (elfu kumi) kwa siku kwa kikundi, kwa wageni watalipia shilingi .20,000 (elfu ishirini) kwa siku kwa kikundi.
- 16.7. **Watafiti; watanzania** wa vyuo vya elimu ya juu watalipia shilingi 10,000 (elfu kumi) kwa siku kwa kikundi, **Wahadhiri wa Tanzania** watalipia shilingi 15,000 kwa siku na watafiti toka nchi za nje (wageni) watalipia shilingi 20,000 (elfu ishirini) kwa siku.

17. Vitendo Vinavyoruhusiwa bila Kibali / malipo.

- 17.1. Vitendo vifuatavyo vitaruhusiwa kufanyika kwenye msituwa hifadhi ya kijiji cha Kaparamsenga bure:-
- 17.1.1. Kutumia maji kwa matumizi ya nyumbani, mifugo na kilimo.
- 17.1.2. Kuokota kuni kavu kwa matumizi ya nyumbani na biashara.
- 17.1.3. Kuchukua mboga, uyoga na matunda.
- 17.1.4. Kufanya matambiko na ibada.
- 17.1.5. Ziara za mafunzo kwa ajili ya wanafunzi Watanzania wa shule za awali, msingi, sekondari na vyuo visivyo vya elimu ya juu
- 17.1.6. Kuchukua nyasi za kuezekea nyumba.
- 17.1.7. Kutundika mizinga ya nyuki.
- 17.1.8. Kukata kamba kwa ajili ya matumizi ya nyumbani.

18. Viwango vya Faini

- 18.1. Mtu yeyote akikiuka sheria hii atakuwa ametenda kosa na akithibitika atatozwa faini isiyopungua shilingi 25,000/= (elfu ishirini na tano) na isiyozidi shilingi 50,000 (elfu hamsini)
- 18.2. Iwapo kosa lililofanyika litahusu, vitendo vilivyopigwa marufuku (14.1) mhalifu/mkosaji atatozwa faini isiyopungua shilingi 30,000/= (elfu thelathini) na isiyozidi shilingi 50,000 (elfu hamsini) kwa kila kosa pamoja na fidia kutokana na tathimini ya Afisa misitu wa eneo/ Wilaya husika kwa kila kosa kulingana na kiwango cha uharibifu. Pia mhalifu **atafidia gharama za ukamataji (mgambo)**. Kwa mtu kukataa kushiriki katika kuzima moto ndani ya msitu wa hifadhi ya kijiji cha Kaparamsenga, faini na adhabu zilizotajwa hapo juu zitatumika pia.
- 18.3. Kwa mtu/watu kuzuia Kamati ya Mazingira kufanya kazi yake barabara, kama vile vitisho kwa wanakamati ya mazingira viwango vya faini vilivyotajwa hapo juu vitatumika kwa kila mhusika.
- 18.4. Iwapo kosa lililotendwa litahusu vitendo vinavyohitaji kibali na malipo (15.1) basi mkosaji / mhalifu atatozwa faini isiyopungua shilingi 35,000/= (elfu thelathini na tano) na isiyozidi 50,000 (elfu hamsini) pamoja na fidia ya mazao yaliyoharibiwa na gharama zitakazojitokeza.
- 18.5. Iwapo kosa lililotendwa litahusu vitendo vinavyoruhusiwa kufanyika kwa kibali kisicholipiwa (17.1) (bure) basi Kamati ya Mazingira italiangalia hilo kulingana na ukubwa wa kosa. Kwa makosa kama

haya mhalifu atazuiliwa kupata huduma hiyo kwa muda wa mwezi mmoja (1). Hata hivyo katika kuamua makosa katika kundi hili lazima Afisa misitu wa eneo / Wilaya husika ashirikishwe kama yuko karibu.

18.6. Kwa makosa yatakayohusu uchungiaji mifugo (mbuzi, ng'ombe, kondoo na nguruwe), faini itakuwa shilingi 6,000/= (elfu sita) kwa mbuzi, kondoo na nguruwe na shilingi 10, 000 (elfu kumi) kwa ng'ombe kwa kila mnyama. Faini hii itatumika mara mbili tu kwa mkosaji, yaani kama mhusika atafanya makosa kuchungia mifugo msituni mara mbili, zaidi ya hapo yaani mara ya tatu basi mifugo itataifishwa kwa kutumia Sheria ya Misitu No. 14, 2002.

18.7. Kama mhalifu atakuwa amekiri kosa na hana uwezo wa kulipa faini na Kamati ya Mazingira ikaridhika, basi mtu huyo anaweza kupewa kazi za mikono kama vile kufyeka mpaka (njia ya kuzuia moto), n.k. kwa makosa yale yatakayoangukia katika kifungu cha (17.1)

19. Gharama na Fidia

19.1. kwa mujibu wa Sheria Na. 7 ya 1982 kifungu cha 16 (2), (3) ya Sheria za Serkali za Mitaa, kamati ya Mazingira inaweza kutoza gharama nyingine mbali na faini na fidia za uharibifu, kama vile gharama za ukamataji na kushughulikia wahalifu. Gharama hizi zitawekwa kufuatana na kila kosa lililotendwa.

20. Faini ya wenye Dhamana/ Madaraka

20.1. Iwapo mjumbe yeyote katika Halmashauri ya Kijiji, Kamati ya Mazingira au walinzi wa msitu atakiuka

taratibu za kiutendaji kuhusiana na uhifadhi wa msitu wa kijiji cha Kaparamsenga, atakuwa ametenda kosa kwa mujibu wa Sheria hii na atatozwa faini itakayojulikana kama faini ya wenye dhamana/ madaraka. Faini hiyo itakuwa mara mbili ya faini zitakazotozwa kwa watu wasiokuwa na madaraka kijijini/ zilizoainishwa hapo juu.

20.2. Pamoja na faini hizo, makosa ya viongozi hao lazima yajadiliwe kwenye vikao vya juu katika kijiji na kuwachukulia hatua kali kama vile barua za onyo la maandishi, kusimamishwa na kuwaondoa kwenye nafasi zao baada ya kuidhinishwa na Mkutano Mkuu wa Kijiji.

20.3. Kwa wajumbe wa Halmashauri ya Kijiji, Afisa Mtendaji Kata ataitisha Kikao kujadili hatima ya kiongozi aliyefanya uhalifu huo.

21. Taratibu za Kushughulikia Wahalifu wa Msitu wa Hifadhi ya kijiji cha Kaparamsenga.

21.1. Hairuhusiwi kwa mwanakijiji, mwanakamati ya Mazingira, mlinzi au kiongozi yeyote kumtoza faini mhalifu akiwa peke yake.

21.2. Mazao ya misitu yaliyovunwa kinyume cha utaratibu pamoja na zana zilizotumika katika uhalifu huo yakikamatwa ni lazima yafikishwe kwenye ofisi ya kijiji ambapo hatua zaidi itachuliwa na Kamati ya Mazingira ya kijiji.

21.3. Iwapo itabainika kuwa mtu au watu wamekiuka taratibu za matumizi ya msitu wa hifadhi ya kijiji cha Kaparamsenga, mtu huyo au watu hao watafikishwa

mbele ya Kamati ya Mazingira ya kijiji na suala lao litashughulikiwa kwa utaratibu ufuatao hapa chini:

- 21.4. Mhalifu/wahalifu watafikishwa katika ofisi ya kijiji ambapo Afisa Mtendaji wa Kijiji atamuweka/atawaweka chini ya ulinzi. Afisa Mtendaji wa Kijiji atawaarifu viongozi wa Kamati/wajumbe wa Kamati ya Mazingira angalau wawili ili kuwatoza faini wahalifu iwapo watakiri/atakiri kosa kwa kuweka sahihi katika daftari la “Makosa na Faini”.
- 21.5. Iwapo mhalifu/mtuhumiwa atakataa kukiri kutenda kosa kwa kukataa kuweka sahihi katika daftari, mtu huyo atatakiwa kupelekwa mahakamani.
- 21.6. Endapo mhalifu/wahalifu watakiri kutenda kosa, faini yote lazima iwe imelipwa katika muda wa siku tatu(3) toka siku ya kukiri kutenda kosa hilo. Hata hivyo mhalifu atalazimika kuwekewa dhamana na mtu anayekubalika katika kijiji cha Kaparamsenga.
- 21.7. Katibu atapokea malipo ya faini iliyolipwa kwakuandika stakabadhi ambayo atampatia mhalifu. Namba ya stakabadhi iliyotolewa itaandikwa kwenye daftari la “Makosa na Faini” na kumkabidhi Mweka Hazina azipeleke kwenye akaunti ya Kamati ya Mazingira ya kijiji.
- 21.8. Iwapo mtu anayetuhumiwa kutenda kosa atakataa kukiri kosa mbele ya Kamati ya Mazingira na mbele ya Mwenyekiti wa Kijiji au Afisa Mtendaji wa Kijiji basi itabidi vyombo hivyo vya utendaji vifikishe shauri hili mahakamani kwa uamuzi zaidi. Iwapo mhalifu atashindwa kulipa faini katika kipindi kilichokubaliwa

basi Kamati ya Mazingira au Afisa Mtendaji wa Kijiji atafikisha suala hilo mahakamani.

21.9. Faini na /au adhabu nyingine zitatozwa kwa kuzingatia viwango vilivyowekwa, katika kifungu cha 18.1 - 7 na 19.1 ya Sheria hii.

21.10. Mashauri yatakayoshindikana kuamuliwa kijijini itabidi yafikishwa mahakamani na yasimamiwe na Afisa Misitu wa wilaya, Tarafa au Kata. Afisa Mtendaji wa kijiji na Kamati ya Mazingira watapaswa kuwa mashahidi katika kesi hiyo.

22. Namna ya Kushughulikia Mazao ya Msitu

22.1. Mazao ya msitu yaliyovunwa kinyume cha Sheria pamoja na zana zilizotumika katika uhalifu huo vikikamatwa ni lazima vifikishwe kwenye ofisi ya kijiji ambapo hatua zaidi zitachukuliwa na Kamati ya Mazingira. Mapato kutokana na mauzo ya mazao ya msitu yaliyokamatwa yatakuwa ni mali ya Halmashauri ya kijiji 100%, pia zana zitachukuliwa na Halmashauri ya kijiji cha Kaparamsenga. (Hakutakuwa na mgawanyo kati ya Halmashauri ya Wilaya na Halmashauri ya kijiji).

22.2. Mazao ya msitu yaliyokamatwa kwa ushirikiano wa kijiji na Halmashauri ya Wilaya ya Kigoma mapato yatagawanywa kwa 50% kila mmoja.

22.3. Mazao ya msitu yaliyokamatwa na Halmashauri ya Wilaya ya Kigoma peke yake kutokana na kijiji kuzembea, kijiji husika hakitapewa mgao wa mapato. Hata hivyo, Halmashauri ya kijiji itaadhibiwa

kwa kutozwa faini ya asilimia 30% ya thamani ya mali iliyokamatwa au kushitakiwa kutokana na uzembe huo.

22.4.Thamani ya mazao ya msitu yakikamatwa na kijiji peke yake ni lazima mapato yachukuliwe kama (21.1) hapo juu kila mmoja.

22.5.Kama Mahakama itaamua kutumia Sheria kuu ya Misitu (Sheria Misitu 14, 2002) kifungu 89(1) na Sheria Kuu ya nchi kutoa maamuzi au adhabu basi Halmashauri ya Wilaya ya Kigoma itakuwa Mlalamikaji (Jamhuri) na Kamati ya Mazingira ya kijiji itakuwa ni Shahidi, kwa hiyo faini itakayotozwa italipwa mahakamani, hivyo hakuna mgao wa faini hiyo.

22.6.Endapo kuna mazao ya misitu yatakayorudishwa wilayani (mlalamikaji), basi mapato yatakuwakama 21(2) hapo juu kati ya Halmashauri ya wilaya na Halmashauri ya Kijiji.

23. Kuwasilisha Mashauri Mahakamani

23.1. Iwapo mhalifu atashindwa kulipa faini katika kipindi kilichokubaliwa basi Kamati ya Mazingira na Afisa Mtendaji wa kijiji atafikisha suala hilo mahakamani.

23.2. Iwapo mtu anayetuhumiwa kutenda kosa atakataa kukiri kosa mbele ya Kamati ya Mazingira na mbele ya Mwenyekiti wa kijiji au mbele ya Afisa Mtendaji wa Kijiji basi vyombo hivi vya utendaji vitawakilisha shauri hilo mahakamani kwa uamuzi zaidi.

23.3. Iwapo mhalifu atashindwa/kukataa kulipa faini suala hilo litafikishwa mahakamani.

24. Hatua za Mahakamani

24.1. Katika kuendesha kesi, Mahakama itakuwa na haki ya kurejea kwenye Sheria ndogo za kijiji na wakati mwingine kuamua mhalifu kuadhibiwa kufuatana na Sheria hizo. Hii ni pamoja na faini, gharama za usumbufu, fidia za uharibifu zilipwe kwa Kamati ya Mazingira ya Kijiji cha Kaparamsenga.

24.2. Kama mahakama itatoa hukumu kufuatana na Sheria ya Misitu Na. 14 ya 2002, Kamati ya Mazingira ya Kijiji cha Kaparamsenga itakuwa kama mtoa taarifana itapata nusu ya faini atakayotozwa mhalifu chini ya kifungu cha 89(1) na fedha hizo zitawekwa kwenye Akaunti ya Kamati ya Mazingira ya kijiji cha Kaparamsenga.

25. Mapato na Matumizi ya Fedha za Hifadhi ya Msitu wa kijiji cha Kaparamsenga.

25.1. Mapato ya Kamati ya Mazingira yatatokana na:

25.1.1. Faini zitakazotwa wahalifu wa msitu na Malipo ya mazao na huduma ya msitu wa hifadhi ya kijiji yaliyoruhusiwa kwa kulipia katika Mpango wa usimamizi wa msitu wa kijiji.

25.1.2. Mauzo ya mazao ya msitu yaliyokamatwa na zana zilizokamatwa katika ulinzi.

25.1.3. Wafadhili na wasamaria wema watakaotoa fedha/ msaada kwa ajili ya Usimamizi wa msitu wa hifadhi ya kijiji cha Kaparamsenga.

25.1.4. Mapato yatokanayo na mazao na huduma za msitu wa Hifadhi ya kijiji cha Kaparamsenga

hayatagawanywa kati ya Halmashauri ya Wilaya ya Kigoma na kijiji cha Kaparamsenga.

- 25.1.5. Kijiji kitatakiwa kufungua Akaunti ya Benki kwa ajili ya kuhifadhi fedha za mapato hayo. Kamati ya Mazingira itahusika na ufunguaji wa akaunti hiyo.
- 25.1.6. Watakuwepo watia sahihi watatu kutoka ndani ya Kamati ya Mazingira. Fedha zinaweza kuchukuliwa Benki wakiwepo watia sahihi wawili (2), pamoja na Muhtasari wa kikao cha Kamati ya Mazingira kuonyesha Mpango wa Matumizi ya fedha husika ambao umeidhinishwa na Halmashauri ya kijiji cha Kaparamsenga.
- 25.1.7. Mweka Hazina wa Kamati ya Mazingira atawajibika na upelekaji wa fedha za mapato Benki na uwekaji wa kumbukumbu katika daftari la fedha.

26. Matumizi ya Fedha za Kamati ya Mazingira

- 26.1. Matumizi ya fedha za akaunti ya Kamati ya Mazingira ni lazima yaidhinishwe na Halmashauri ya kijiji baada ya Kamati ya Mazingira kuomba kutumia fedha hizo kwa shughuli halali inayohusu masuala ya ulinzi na uendelezaji wa eneo la msitu wa kijiji cha Kaparamsenga.
- 26.2. Maombi ya Kamati ya Mazingira ya kutumia fedha sharti yaambatane na muhtasari wa kikao halali cha Kamati ya Mazingira chenye wajumbe wasiopungua nusu (50%) ya wajumbe wote wa Kikao kilichojadili maombi hayo ya matumizi ya fedha.

- 26.3. Matumizi ya fedha za Kamati ya Mazingira yanakusudiwa kuwa katika mambo yafuatayo:-
- 26.3.1. Ununuzi wa vitabu vya kumbukumbu.
 - 26.3.2. Ununuzi wa vitabu vya stakabadhi na hati ya malipo.
 - 26.3.3. Kulipia gharama za kesi zinazohusu uharibifu wa msitu wa hifadhi ya kijiji, na uharibifu wa mazingira mahakamani. Gharama hizi zitakuwa ni nauli, chakula na malazi ya mashahidi kwa viwango vitakavyo idhinishwa na Halmashauri ya kijiji.
 - 26.3.4. Kugharamia shughuli za uoteshaji miche ya miti; kama viriba na mbegu.
 - 26.3.5. Kulipia asilimia mia moja (100%) ya gharama za matibabu ya walinzi wa msitu walioumia kazini, baada ya kuthibitishwa na Kamati ya Mazingira.
 - 26.3.6. Kutoa zawadi kwa walinzi waliofanya kazi nzuri kwa mwaka, kama itakavyopendekezwa na Kamati ya Mazingira na kuidhinishwa na Halmashauri ya Kijiji.
 - 26.3.7. Kununua sare na kutengeneza vitambulisho kwa walinzi wa msitu.
 - 26.3.8. Kutayarisha mabango ya kutoa onyo/ tahadhari kwa wananchi juu ya matumizi yasiyoruhusiwa ndani ya msitu wa hifadhi ya kijiji.
 - 26.3.9. Kulipia gharama za mikutano, mafunzo na ziara za mafunzo kwa Kamati ya Mazingira, walinzi wa msitu na wanakijiji wengine kama itakavyoidhinishwa na Halmashauri ya kijiji cha Kaparamsenga.

- 26.3.10. Kutoa zawadi/motisha kwa wananchi wema watakaoweza kutambua wahalifu wa msitu, kukamatwa kwa wahalifu, kukamatwa kwa mazao ya msitu au yote pamoja. Zawadi kwa raia wema itakuwa asilimia kumi (10%) ya faini au thamani ya mazao ya msitu yaliyokamatwa.
- 26.3.11. Kununua mahema na usafiri kwa ajili ya doria na ufuatiliaji wa utekelezaji wa “Mpango wa Usimamizi Shirikishi wa Msitu wa Hifadhi ya Kijiji cha Kaparamsenga.
- 26.3.12. Kusaidia shughuli zingine za maendeleo kijijini endapo salio la Akaunti ya Kamati ya Mazingira litakuwa si chini yashilingi 150,000/- (laki moja na nusu) kwa wakati huo na itakavyo idhinishwa na Halmashauri ya kijiji.
- 26.3.13. Taarifa ya mapato na matumizi ya fedha za Kamati ya Mazingira lazima itolewe na Afisa Mtendaji wa Kijiji katika Mkutano Mkuu wa kijiji mara nne (4) kwa mwaka yenye nakala kwa Afisa Misitu (W) Kigoma.

Uamuzi wa Mkutano Mkuu wa Kijiji cha Kaparamsenga wa tarehe 14.11.2012
ulipitisha Sheria hii na kuthibitishwa na:

Jina RAMADHANI ABDU KAGOZI
Afisa Mtendaji wa Kijiji
Kijiji cha Kaparamsenga

Sahihi [Signature]
MTENDAJI WA KIJILI
K/MSENGA
KIGOMA (U)

Jina SAZUNU FAHILI GILMU
Mwenyekiti wa Halmashauri ya Kijiji
Kijiji cha Kaparamsenga

Sahihi [Signature]
MUKITI WA KIJILI
U/MSENGA
KIGOMA

Halmashauri ya Wilaya ya Kigoma ilipitisha Sheria hii na kugonga muhuri katika kikao
cha Halmashauri ya Wilaya (Full Council) kilichofanyika tarehe
30.01.2013 na kuthibitishwa na:

Jina MIRIAM P. MMBAGA
Mkurugenzi wa Halmashauri (W) Kigoma

Sahihi [Signature]
MKURUGENZI MTENDAJI
HALMASHAURI YA WILAYA
KIGOMA

Jina HAMISI S. BEJESE
Mwenyekiti wa Halmashauri (W) Kigoma

Sahihi [Signature]
Mwenyekiti
HALMASHAURI YA WILAYA YA KIGOMA
KIGOMA